

ח' חשון, תשע"ג
24 אוקטובר, 2012

לכבוד
ראשי המוסדות להשכלה גבוהה

שלום רב,

הנדון: תכנית ייעודית לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות למטפלים בפועל

ועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת דנה מזה זמן בהצעת חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (תיקון) (הרחבת תחולת החוק למקצועות בריאות נוספים), התשס"ט-2008 (פ/2905).

בין המקצועות הכלולים בהצעת החוק מצוי מקצוע הטיפול באמצעות אמנויות. ועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת סברה בין השאר, כי תואר שני בתחום צריך להוות תנאי מינימאלי לקבלת רישיון לעיסוק בטיפול באמצעות אמנויות.

על מנת לקבוע סטנדרט אחיד לתואר האקדמי, גיבשה ועדה מטעם המל"ג בשיתוף עם משרד הבריאות, מתווים לתוכניות אקדמיות לתואר שני בתחום. בחודש יולי 2010 החליטה המל"ג לאמץ את המלצות הוועדה.

בהמשך לדרישה לתואר שני לצורך קבלת רישוי כמטפל באמצעות אמנויות, המופיעה בהצעת החוק כאמור, הודיע משרד הבריאות כי בכוונתו לדרוש השלמת תואר שני בתחום גם ממטפלים בפועל בוגרי לימודי תעודה, כתנאי למתן הרישיון.

בדיון בוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת מיום 14.9.11 הוצגה עמדה זו של משרד הבריאות והוחלט להפנות את הנושא לדיון במל"ג.

בישיבתה ביום 21.2.2012 החליטה המל"ג להיענות לפניית ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת והקימה ועדה בהרכב הבא:

- פרופ' תמי רונן- דיקן ביי"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל-אביב- יו"ר.
- פרופ' אמנון וולמן- מכללת לוינסקי לחינוך.
- ד"ר אפרת הוס- ראש המגמה לטיפול באמנות בתואר שני בעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון.
- גב' רוני שפירא - נציגת סטודנטים.
- גב' אפרת צדקה – מרכזת הוועדה.

הוועדה התבקשה לבחון ולתת דעתה לנקודות הבאות:

1. האם ראוי לקיים תכניות לימודים לתואר שני במתכונת מיוחדת למטפלים בפועל בעלי תעודת מוכחת.
2. לקבוע מתווה אשר יתייחס, בין השאר, למוסדות שיוכלו לפתוח תכניות מסוג זה, היקף תכנית הלימודים ותנאי הקבלה.

עם סיום עבודתה, הגישה הוועדה את המלצותיה למל"ג.

בישיבתה ביום ז' בחשוון תשע"ג (23.10.12) דנה המועצה להשכלה גבוהה בנושא שבנדון והחליטה*
לאמץ את המלצת ועדת המשנה לענייני חינוך, הוראה, מדעי הרוח ומשפטים מיום 28.8.12, כלהלן:

1. להודות לוועדה בראשות פרופ' תמי רונן על עבודתה ועל המתווה שהגישה למל"ג.
2. לאמץ את המלצות הוועדה המקצועית ולאשר למוסדות להשכלה גבוהה להגיש בקשות לפתיחת תכניות ייעודיות לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות למטפלים בפועל.
3. לאמץ את המתווה שהוצע על ידי הוועדה לפתיחת תכניות ייעודיות לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות למטפלים בפועל.
(נוסח החלטת המל"ג טעון אישורה)*

מצ"ב להחלטה זו המתווה לתכניות ייעודיות לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות למטפלים בפועל.

מתווה לתכניות ייעודיות לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות למטפלים בפועל

1. דברי הסבר

הוועדה רואה חשיבות רבה בהסדרת תחום הטיפול באומנויות, על מגוון התמחויותיו, כמקצוע אקדמי טיפולי מוכר. למען שדרוג המקצוע עומדת הוועדה על כך שעבור תחום זה יוגדרו קריטריונים אקדמיים וזאת בדומה לתחומים אקדמיים אחרים.

הוועדה לוקחת בחשבון שישנו ציבור מטפלים שסיימו את לימודיהם עוד בטרם סיומו של תהליך החקיקה בכנסת בנושא הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, לפיו תואר אקדמי שני יהווה תנאי מינימלי לקבלת רישיון לעסוק בתחום הטיפול באמצעות אמנויות, ומעוניינת להקל על ציבור זה ולעזור לו להשתלב ולפתח מיומנויות בתחום. לשם כך ממליצה הוועדה לאפשר למוסדות להשכלה גבוהה לקיים תכניות ייעודיות לתואר שני עבור אוכלוסייה זו. המוסדות יוכלו לקיים תכניות אלה עד לשבע שנים מיום בו אושרה להם תכנית מלאה לתואר שני.

2. אוכלוסיית הלומדים

הוועדה הגדירה שלוש אוכלוסיות מטפלים:

א. כאמור, מרגע הסדרת החקיקה בכנסת ובהתאם לה, מטפל באומנויות מוכר יהיה מי שסיים תואר שני במוסד מוכר.

ב. בעלי תואר ראשון שהנם בעלי תעודה בטיפול באומנויות ממוסד מוכר על ידי המל"ג (שהיה מוכר בעת קבלת התעודה), משנת 2004 ואילך, ואינם בעלי תואר שני, ילמדו בתכנית ייעודית במוסדות המוכרים (תפורט בהמשך). הדבר אמור גם לגבי סטודנטים הלומדים היום בתכניות התעודה במוסדות המוכרים. סיום הלימודים בתכנית זו תקנה לבוגריה תעודת תואר שני.

ג. בעלי תעודה בטיפול באומנויות עד לשנת 2004 אשר להם רישיון משרד הבריאות, יורשו להמשיך לעבוד בתחום, על אף שאין ברשותם תעודת תואר שני וזאת מכיוון שמומחיותם וניסיונם בתחום מוכחים ומוכרים ע"י משרד הבריאות והוועדה.

בעלי תעודה בטיפול באמנויות עד לשנת 2004 אשר אין ברשותם רישיון משרד הבריאות, יתבקשו ללמוד בתכנית הייעודית כפי שנדרש מקבוצה ב' לעיל, על מנת לקבל רישיון לעסוק בתחום.

3. פתיחת תכניות ייעודיות חדשות

- 3.1 מוסד אקדמי המעוניין לפתוח תכנית ייעודית לתואר שני בטיפול באמצעות אומנויות, בין אם מוסד זה הוא אוניברסיטה או מכללה אקדמית מוכרת, יגיש בקשה למועצה להשכלה גבוהה לקבלת אישור לפתיחה של תכנית ייעודית לתואר שני, כמקובל במועצה להשכלה גבוהה לגבי תכניות לימודים חדשות. עצם קיומה של תכנית לימודים מאושרת לתואר שני מלא בטיפול באמצעות אמנויות במוסד המבקש, לא תהווה הרשאה אוטומטית לפתיחת תכנית ייעודית.
- 3.2 רק מוסד, בין אם באוניברסיטה ובין אם במכללה אקדמית, בו מתקיימת תכנית לימודים מאושרת לתואר שני מלא בטיפול באמצעות אמנויות, יהיה רשאי להגיש בקשה לפתיחת תכנית ייעודית לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות.

4. תנאי קבלה לתכנית לימודים ייעודית לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות

4.1 קהל היעד:

- בוגרי תואר ראשון שהנם בעלי תעודה בטיפול באמנויות ממוסד מוכר על ידי המליג (שהיה מוכר בעת קבלת התעודה), משנת 2004 ואילך, ואינם בעלי תואר שני.
- סטודנטים ללימודי תעודה במוסדות המוכרים (שהחלו לימודיהם בטרם הוסדרה החקיקה בכנסת).
- בעלי תעודה בטיפול באמנויות עד לשנת 2004 אשר אין ברשותם רישיון משרד הבריאות.

4.2 השלמות:

- (1) לתכנית הלימודים יוכלו להתקבל מועמדים כאמור, בכפוף לביצוע השלמות בתחום הטיפול. ההשלמות יבוצעו במסגרת מוסד אקדמי מוכר המעניק תואר מוכר על ידי המליג בתחומי החינוך ו/או פסיכולוגיה ו/או עבודה סוציאלית.
- (2) קורסי ההשלמה המפורטים להלן מהווים תנאי קדם ללימודים לתכנית ייעודית לתואר שני בטיפול באמנויות:

- מבוא לפסיכולוגיה – 2 נ"ז
- פסיכולוגיה התפתחותית – 4 נ"ז
- פסיכופתולוגיה – 4 נ"ז
- תיאוריות אישיות – 2 נ"ז
- שיטות מחקר – 2 נ"ז
- פסיכופיזיולוגיה – 2 נ"ז
- סטטיסטיקה – 2 נ"ז

סה"כ 18 נ"ז (כ-320 שעות)

3) מוסד יהיה רשאי להעניק פטור מקורסי השלמה על סמך לימודים קודמים תוך בדיקה פרטנית.

4) ציון מינימום למעבר בקורסי השלמה אלה עומד על 80.

5. תכנית הלימודים

- 5.1 **שם התכנית:** טיפול באמצעות אמנויות – תחום הטיפול הספציפי – תכנית ייעודית למטפלים בעלי תעודה. חובה לציין את התחום הפרטני.
- 5.2 **היקף התכנית:** התכנית הייעודית תכלול לפחות 50% מהיקף תכנית הלימודים המאושרת לתואר שני מלא בטיפול באמצעות אמנויות במוסד.
- 5.3 תכנית הלימודים הייעודית, אשר מטרתה לחזק את הצד האקדמי והמחקרי של המטפל, תבנה על ידי כל מוסד מלמד בהתאם להנחיות המל"ג בהחלטתה מיום 13.7.2010 תוך התייחסות למסגרת של שני ענפים רחבים:
1. מקצועות טיפוליים ואבחוניים – המשגות וגישות עיוניות.
 2. מקצועות מתודולוגיים ומחקריים.
- 5.4 80% מהיקף הלימודים בתכנית יהיו קורסים אקדמיים שיעסקו בתאוריות ומחקרים בשדה בתחום הדיסציפלינה הספציפית ויתר השיעורים יעסקו ביישום. בתכנית זו לא ישולבו לימודי הכשרה מעשית.
- 5.5 תכנית הלימודים תכלול שני סמינריונים.
- 5.6 תכנית הלימודים הייעודית, במבנה שפורט לעיל, הנה תכנית לימודים לתואר שני ללא תזה. המעוניינים בלימודים לתואר שני עם תזה (מחקרי) יילמדו תכנית מלאה במוסד המעניק תואר שני עם תזה ויצטרכו למלא את כל דרישות המוסד לשם קבלת תזה.

יודגש כי המתווה בא בהמשך ובנוסף לנהלים הקיימים של המל"ג לתואר שני.

בברכה,

 אפרת צדקה
 מרכזת בכירה באגף האקדמי,
 המועצה להשכלה גבוהה

העתקים:

מר גדעון סער, שר החינוך ויו"ר המל"ג
 ד"ר שמשון שושני, סיו"ר מל"ג
 מר משה ויגדור, מנכ"ל מל"ג-ות"ת
 גב' ריקי מנדלצוויג, סמנכ"ל לעניינים אקדמיים, מל"ג
 מר מרק אסרף, ממונה בכיר באגף האקדמי, מל"ג
 ד"ר רודה בן שאול, ממונה בכירה באגף האקדמי, מל"ג
 עו"ד נדב שמיר, המחלקה המשפטית, מל"ג